

Cezayı azaltıcı takdiri sebebler

Doçent Dr. Faruk EREM

§ 1 TAKDİRİ SEBEBLERİN GAYESİ: (1) Vazı kanun tarafından suçlu tanımlanmaksızın tesbit edilmiş olan cezanın, suçluya uydurulması, diğer bir deyimle, suç ve suçlunun bütün hususiyetleri göz önünde tutularak verilmesi gereken en uygun cezayı tayıni, kısaca, «Cezanın ferdileştirilmesi» faaliyeti ancak «Cezayı Azaltıcı Takdiri Sebeb» müessesesi ile kabildir.

Her suçun cezasının kanunda bir aşağı ve bir de yukarı had arasında tayin edilmiş olmasına ve bu iki had arasında yargıcın «Umumi Takdir Hakkı» nı kullanarak suçluya verilecek temel cezayı tayin edebileceğine bakarak ayrıca cezayı azaltıcı takdiri sebeb müessesesine ihtiyaç olmadığı neticesine varmak doğru değildir. Evvelâ kanunda «sabit ceza»lı yani cezası aşağı ve yukarı had arasında gösterilmemiş (ölüm cezasını, müebbed ağır hapis cezasını, nisbi para cezasını müstelzim) suçların mevcut olduğu unutulmamalıdır. Diğer taraftan suçların işlenme şekli, işleyenin sosyal ve psikolojik durumu namütenahi bir değişiklik arzeder. Bu sebeble hiçbir suçlu diğerine, hiçbir suç başka bir suçta benzer, denilemez. Hadisenin bütün hususiyetleri göz önünde tutularak verilecek cezanın ve ancak böyle bir cezanın sosyal ve psikolojik bir değer taşıyabileceği ve bu namütenahi hususiyetlerin kanunlarda evvelden tayinine imkân olmadığı düşünülecek olursa cezayı azaltıcı takdiri sebeplere olan ihtiyaç daha fazla kendini gösterir.

Takdire bağlı cezayı azaltıcı sebeblerin faidesi umumiyetle kabul edilmekle beraber, bu müessesenin mahzurlarının da mevcut olduğu ileri sürülmektedir. Ezcümle bu müesseseye «kısâ müddetli ce-

(1) Bibliyografya: BRUNO, Codice penale del regno d'Italia. —DONNE-DIEU DE VABRES, Traité élémentaire de droit criminel et de législation pénale comparée, bası 2, Paris 1943. —GARRAUD, Traité théorique et pratique du droit pénal français, C II bası3, Paris 1914. —MAJNO, Commento al codice penale italiano, C. I, bası 4, Torino 1924. —MANZINI, trattato di diritto penale italiano. C. II, bası 2, Torino 1926. —ROUX, Cours de droit criminel français, bası 2, S. I, Paris 1927. —VIDAL, Cours de droit criminel et de science pénitentiaire, bası 8, Paris 1935.

zalar» suiistimalinin başlıca kaynağı gözü ile bakmak mümkündür. Fakat zannımıza göre bu itiraz müessesenin esasına değil, takdir hakkının yerinde ve makul ölçülerle kullanılmamasına taallük eder (2).

Kanunumuz «Cezayı Azaltıcı Takdiri Sebebler» müessesesini rahatlatarak kabul etmiştir (TCK m. 59). Fakat «Cezayı Arttırıcı Takdiri Sebebler» mefhumu kanunumuza yabancıdır. Esasen cezanın ne şekilde olursa olsun arttırılabilmesi, ancak «Kanunî» sebeblerle olmalıdır. Aksi takdirde «kanunsuz ceza olmaz» kaidesine muhalefet edilmiş olur. Halbuki takdiri sebeblerle, kanunun verdiği cezayı hafifletmekte bu kaideye aykırı bir cihet yoktur.

§ 2 TAKDİRİ SEBEBLERİN TAYİNİ: Türk Ceza Kanunu, mahkemece takdiri sebeblerin kabulü halinde cezanın nasıl indirileceğini bildirmekle beraber, nelerin veya ne gibi hallerin takdiri sebep sayılacağını tasrih etmemektedir. Doktrinde ise bu sahada tam bir ölçü teklifinden kaçınılmaktadır. Çünkü her türlü ölçü, kayıtsız ve şartsız olmadıkça bir mana ifade edemeyecek olan «takdir» mefhumuna aykırı düşer. Adli işlerde, murakabeye tabi takdir hakkının mevcut olabileceğini sanmıyoruz. Bu sebeple, herhangi bir hâdisede Cezayı Azaltıcı Takdiri sebeblerin mevcut olup olmadığının tayini davayı gören yargıca aittir. Şu veya bu vakianın Cezayı Azaltıcı takdiri sebep sayılıp sayılmıyacağı hususunda da hükmü veren mahkemeden daha yüksek bir mahkemenin bozma hakkı olmamalıdır.

Mutlak mânada anlaşılması zarurî olan «Taktir Hakkı»nın ancak kanunî tahdidlerine yer verilebilir. Bu sebeple Cezayı Azaltıcı Takdiri Sebebler sahasında, muayyen vakaların böyle bir sebep sayılması veya sayılmaması yolunda takarrür etmiş bir içtihada riayet mecburiyeti, zannımıza göre, doğru değildir. (3)

Davayı gören mahkemenin kabul ettiği veya etmediği sebep üzerinde yargıtayın murakabesi hususunda yargıtayımızın kat'i kanaatini gösteren yerleşmiş bir içtihada rastlanmamaktadır. Takdiri Azaltıcı Sebeblerin mevcut olup olmadığının ve bir vakianın böyle bir sebep kabul edilmesi veya edilmemesi hususunun davayı gören mahkemeye ait olduğunu kabul eden yargıtay kararlarına (4) rast-

(2) Cezayı Azaltıcı Takdiri Sebebler mefhumu hakkında bk. Garraud, n. 834; Manzini n. 373; Vidal n. 239; Majno, n. 273; Donnedieu de Vabres n. 779.

(3) Aksi kanaat, CGK 10. 1. 1944 e, 16 k. tem. kar. 944, s. 24: «Devlete ait hissenin mühim bir miktarının ödenmiş olması hususunun cezanın hafifletilmesini icap edeceği temyiz mütakar içtihadı cümlesindedir».

(4) I CD 30.12.943 e. 2515 k. 3120 tem. kar. 944 s. 31: «Taktire bağlı

lanmakla beraber, bunun aksini gösteren kararlara (5) de tesadüf edilmektedir. Yargıtayın bozma kararlarında sık sık rastlanan bozma sebebi, hükmü veren mahkemenin «Tezadı takdire» düşmüş olmasıdır. Yargıtayımızın Takdirde Tezat saydığı hususların, hakikaten tezat sayılmasına imkân görmemekteyiz. Çünkü cezanın tayini ameliyesi, netice verinceye kadar, cezaların arttırılması, eksiltilmesi faaliyetine ihtiyaç gösterir. Bir külden ibaret olan bu ameliyenin muhtelif safhalarında, yargıç takdirini daima aynı şekilde kullanmak mecburiyetinde değildir. Meselâ yargıtay takdiri azaltıcı sebep kabul edilen bir hadisede mahkemenin, o suç hakkında kanunun tayin ettiği cezanın aşağı haddinden üstün bir cezayı temel ceza kabul etmesini ve arttırma eksiltmelerin bu ceza üzerinden yapılmasını «Tezadı Tekdir» saymaktadır. Halbuki o suç hakkında kanunun kabul ettiği cezanın aşağı ve yukarı hadlerinde, temel cezayı yani cezanın hesaplanması ameliyesinde hareket mebdai sayılacak cezayı tayinde yargıç, «Takdiri Azaltıcı Sebep» mefhumundan ayrı bir yetkiden faydalanır. Bu yetkisini yargıcın, suçlunun aleyhinde kullanmak ihtiyacını duyması mümkündür. Kanunumuz cezayı arttırıcı «takdiri» sebep müessesesini kabul etmediğine göre yargıcın, cezanın şiddetlendirilmesi lüzumunu hissettiği zaman kullanacağı tek yetki aşağı ve yukarı had arasında cezayı takdir ederken suçlunun aleyhinde hareket etmesi imkânıdır. Aynı hadisede yargıcı, takdiri azaltıcı sebep kabulüne sevkedecek vakıalarla birlikte cezanın müessir bir ceza olmasını gerektirecek sebepler de bulunabilir. Vakıaların mahiyetinden ileri gelen bu tezat, «takdirde tezat» sayılmamalıdır. (6) (7).

hafifletici sebeplerin mevcut olup olmadığının takdiri mahkemeye aittir». Aynı mahiyette CGK 5.1.1942 tem. kar. 941-942 s. 107. CGK tem. kar. 941-942 s. 203: «Kaçak kerestelerin ihbar edilmeksizin mektep inşasında kullanılmasının takdiri hafifletici sebep addedilip edilmemesi mahkemeye aittir».

(5) 2 CD 13.11.1937 e. 12785 k. 14080 tem. kar. 937 s. 333: «Kavganın esbabı gayri malumeden çıkmış olmasının esbabı muhaffefei takdiriyyeden olarak kabul edilmesi veçhinin izah edilmemesi yolsuzdur». —1 CD 15.5.941 tem. kar. 941-942 s. 260: «Aralarında resmî rabıtaya müstenit evlilik birliği bulunmasa dahi yedi senedenberi beraber yaşadığı ve bu münasebetten üç de çocukları olduğu anlaşılın kadın hakkında maktülün şurada burada alacağını diye söylenmiş olmasının suçuda husule getirdiği tabii olan tesirle fiilin ika edilmesinde cezayı azaltıcı halin kabulü icap ederken yazılı şekilde hiçbir tahfif sebebi olmadığına karar verilmesi yolsuzdur».

(6) «Tezadı takdir» hakkındaki yargıtay kararlarına misal olmak üzere şu kararlar gösterilebilir: 1 CD 6.7. 936 e. 2401 k. 1082, tem. kar. 936 s. 255: «Aynı şahıs hakkında aynı suçtan dolayı takdiri azaltıcı sebep kabul edil-

Bir hâdisede cezayı azaltıcı takdiri sebebin kabulü, takdire dayanan bütün hükümlerin suçlunun lehinde netice verecek tarzda tatbiki mecburiyetini tevlit edemez. Bu sebeble İtalyan Yargıtayı, Cezayı Azaltıcı Takdiri Sebeb kabul ettiği halde suçlunun tecil talebini reddeden hükmü mütenakız saymamıştır (8).

Bazı yargıtay kararlarında, Cezayı Azaltıcı Takdiri Sebeplerin «Sebebi makule» dayanması lâzım geldiği beyan edilmekte (9) ve «makul» sayılmayan sebeplerin, takdiri sebep olarak kabul edilemeyeceği bildirilmektedir. Böyle bir içtihad, yargıçların takdir hakları için ciddi bir tehlike teşkil eder. Neyin makul neyin gayri makul olduğu yolunda bir münakaşa açılması «takdir hakkı»nın ortadan kalkmasına müncer olur. Yalnız dosyanın tetkiki ile gayri makul gözüken bir sebebin, davanın bütün safhaları önünde cereyan etmiş olan bir yargıca, bilâkis, çok yerinde ve makul gözükmesi mümkündür (10).

Mahkemece, Takdiri Sebebe mesnet sayılan vakıanın hükümde gösterilmesi lüzumu yargıtay içtihadındandır (11). bk. CMUK, m. 260.

§ 3, TAKDİR HAKKININ TAHDİTLERİ: Nelerin veya ne gibi hallerin Cezayı Azaltıcı takdiri Sebeb sayılacağı hususu kanunda gösterilmemiştir. Bunları tahdid etmeğe imkân yoktur. Şu hallerin, Takdiri Azaltıcı Sebeb olarak kabul edilebileceği misal olarak gösterilebilir: Kendisinin, veya başkasının şerefini kurtarmak şâiki;

diği halde yine takdire cezanın arttırılması yolsuzdur». —1 CD 6.1.936 e. 534 k. 665 tem. kar. 936 s. 121â «B. nin öldürülmesi suçunda Cezayı azaltıcı Sebebin bulunduğu kabul ve takdir edildiği halde yaşıdan dolayı ceza tenziliinde fiilin mahiyeti takdire cezayı arttırmağa esas tutulmak ve birbirine uymayan bu takdirlerin ne suretle telif olunduğu kararda gösterilmemiş olması yolsuzdur».

(7) Bu mesele hakkında bk. Manzini n. 375

(8) Bruno m. 59

(9) I CD 6.8.927 k. 385, Köseoğlu. TCK m. 59

(10) Misal olmak üzere şu karar zihredilebilir, 1 CD 5.5.928, k. 1459, Köseoğlu TCK m. 59, aynı karar Bora. TCK m. 59: «Esbabı muhaffefe takdriyenin bir zabıtayı umumiye ve kaideyi hukukiye ile ifadesine imkânsızlık mevcut olmakla beraber her halde failin lehine esbabı makbule vemakuleden olması lâzım gelip failin nedameti vicdaniyesinden olmayarak mücerred hakikatin tezahürünü teshile matuf ikrarının sebebi tahfif addi yolsuzdur».

(11) CGK 30.3.931 k. 32, Köseoğlu TCK m. 59: «Takdiri Tahfif Sebebinin hüküm fıkrasında tafsil ve izah edilmesi lâzımdır».

Cemiyetin ve Ahlâk Telakkilerinin kötü saymadığı heyecanlar ve ihtiraslar; geçim zorlukları; lekesiz bir mazi; suçdan hiçbir zarar husule gelmemiş olması veya husule gelen zararın cüz'î oluşu, suçlunun yakalanmadan evvel samimî bir nedamet duyduğunu gösteren vakıalar; Kendi kendini ihbar; samimî ve tam bir itiraf; resmî makama kendiliğinden gelip teslim olmak veya kaçmak imkânı varken kaçmamış olmak; hâdiseye sebebiyet vermeden mağdurun da kusurlu olması; ceza davasının sükutu sebeplerinden birine çok yakın olmak (dava zaman aşımının dolmasından bir gün evvel yakalanmak gibi); suçlunun cemiyet için büyük hizmet görmüş bir kimsé olması (12).

Her hangi bir vakiayı yargıç Cezayı Azaltıcı Takdiri Sebeb olarak kabul edebilir. Fakat bu hususta kanunî bazı tahditlerin mevcut olduğu aşikârdır. Ezcümle kanunun, müstakil bir sebep veya unsur olarak derpiş ettiği bir vakiayı, yargıç Takdiri Sebeb telakki edemez (13) Cezayı Azaltıcı Kanunî bir sebebin aynı zamanda Takdiri Azaltıcı sebep sayılması da doğru değildir (14). Bu sebeble yukarıda misal olarak gösterilen vakıaların Takdiri Sebeb Sayılması, onların kanunî sebep sayılmadığı hallerde mümkündür.

Bu sebeble; «Haksız Tahrik» in mevcut olduğu bir hâdisede 51 inci madde (15), «Hakaret» meselelerinde 485 inci madde (16), hadiseye mağdur memurun «Keyfi Hareket» lerinin sebebiyet vermiş olması halinde 272 inci madde (17), yerine 59 uncu maddenin tatbiki doğru değildir.

§ 4. TAKDİRİ BAĞLI SEBEPLERLE CEZALARIN İNDİRİLMESİ: Cezayı Azaltıcı takdiri sebeplerin mevcudiyeti halinde, cezanın 59 uncu maddede gösterilen nisbetler dahilinde indirilmesi lâzım gelir. Bu indirme ameliyesi, Cezayı Azaltıcı Takdiri Sebeb mevcut değilmişçesine, yargıç tarafından, o suç hakkında kanunun tayin ettiği aşağı ve yukarı had arasından seçeceği «Temel Ceza» üzerinden yapılır. Eğer Cezayı Azaltıcı Takdiri Sebeplerde birlikte diğer sebeplerde mevcut ise evvelâ «Temel Ceza» nın tayini, bundan son-

(12) bk. Manzini n. 374; Majno n. 274; İsviçre Ceza Kanunu m. 64

(13) I CD 24.4.929 k. 1996 Köseoğlu TCK m. 59: «Kanunî mahiyette olan muhaffef sebep, takdiri sebep addedilemez».

(14) bk. 4 CD 9. 9. 933 k. 6810 Köseoğlu TCK m. 59

(15) 4 CD 26.4.945 e. 4625 k. 4647. Ad derg. 945, s. 112. — I CD 27.12. 941 tem. kar 941-942 — I CD 13.5.937 e. 3929 k. 1958 tem. kar. 937 s. 228

(16) 2 CD 24.6.941 tem. kar. 941-942 s. 362

(17) 4 CD 17.2.936 e. 7413 k. 1293 tem. kar. 936 s. 397

ra, 29 uncu maddede gösterildiği veçhile, cezanın arttırılması ve bunu takiben de cezanın indirilmesi ve fakat suçlunun yaşı, akli hali, Cezayı Azaltıcı Takdiri Sebeb ve Tekerrür hususlarının, bu sıra takip olunmak üzere, en sonra nazara alınması lâzımdır.

Cezayı Azaltıcı Sebebin mevcut sayılması için, bu sebebden dolayı yapılacak indirme sonunda cezanın, o suç hakkında kanunun kabul ettiği asgari hadden aşağıya düşmüş olması şart değildir. Yargıç, aşağı, yukarı had arasında «Temel Ceza»yı seçtikten sonra 29 uncu maddedeki hükümler dairesinde cezayı arttırma-ındirme ameliyesini yapacak ve yine bu maddede gösterilen sırası gelince Takdiri Sebebden dolayı cezayı indirecektir. Bu ameliye sonunda elde edilecek ceza, kanunun o suç hakkında kabul ettiği asgari haddenden yukarı olabileceği gibi, aşağıya da düşmüş olabilir (18).

Kanun, Takdire Bağlı Sebeblerin kabulü halinde «cezalara» in indirileceğini beyan ediyor. Kanunun (m. 59) ibaresi mutlaklıdır. O halde bir suç hakkında kanunun tayin ettiği cezalardan yalnız birinin değil, hepsinin indirilmesi ve fakat bu indirmenin ceza sayılmıyacak olan hususlara da teşmil edilmemesi lâzımdır. Bu sebeple: a) Cezayı Azaltıcı Takdiri Sebeb'in kabulü halinde, o suç hakkında kanunun birlikte kabul ettiği müteaddit cezalardan birinin indirilip, diğerlerinin indirilmemesi doğru değildir. O halde kanun bir suç hakkında hem «Hürriyeti Bağlayıcı Ceza» ve hem de «Para Cezası» veya «Hukuku Bağlayıcı» bir ceza kabul etmiş ise, Takdiri Sebeb'in mevcudiyeti halinde, yalnız hürriyeti bağlayıcı cezanın indirilerek diğer cezaların indirilmemesi kanuna uygun sayılmaz (19). Yargıtay da böyle içtihad etmiştir (20). b) Cezayı Azaltıcı Takdiri Sebeblerin kabulü halinde ancak «Cezalar» indirilir. Ceza sayılmıyacak hususların Takdiri Sebeblerle indirilmesi doğru değildir. Meselâ Boğaz tokluğuna çalıştırma (TCK m. 554) ceza değil emniyet tedbiridir. Takdiri Sebeblerle bu tedbirin müddetinden indirme yapılamaz.

59 uncu maddenin Takdiri Sebeblerle münhasıran «Cezalar» dan indirme yapılacağını kabul etmiş olmasını göz önünde tutarak,

(18) bk. Manzini n. 375; Majno n. 286

(19) Manzini n. 375; Majno n. 275; İtalyan Yargıtay kararı, Bruno m. 59: «Takdiri Takfif Sebebl kabul edilince bununla yalnız şahsî hürriyeti bağlayıcı ceza değil amme hizmetlerinden memnuiyet cezası da indirilir».

(20) I CD 16.10.936 e. 1194 k. 1603 tem. lar. 936 s. 243: «Takdiri Tahfif Sebeblerinin hükmedilen para ve memuriyetten mahrumiyet cezalarına da tatbiki lâzımdır».

o suç hakkında kanunun kabul ettiği bütün cezalardan, yani asli cezalardan olduğu kadar, fer'i cezadan da indirme yapılması lâzım geldiği ve fakat bu indirimin emniyet tetbirlerine —bunlar ceza olmadıkları için— teşmil edilemeyeceği neticesine varmıştık. Fakat bu netice Yargıtay içtihadına tamamiyle uygun sayılamaz. Yüksek Mahkemeye göre: «Kanunî Sebebler haricinde fail lehine Cezayı Azaltıcı Takdiri Sebeblerin mevcudiyeti halinde kanun vazı 59 uncu madde ile hakime Ceza Kanununda yazılı bilumum cezaları ya tepdil veya bir kısmını muayyen nisbet dahilinde tenzil hak ve salâhiyetini tanımış olmasına göre hâdisede Ceza Kanununun 191 inci maddesinin ikinci fıkrası ile tayin edilen fer'i ceza üzerinden de tenzilât yapılabilmesi 59 uncu maddenin sarih hükmü muk-tazasından iken 59 uncu madde hükmünün Ceza Kanununun 11 inci maddesinde yazılı cezalara hasrı suretiyle mutlak olan bir salâhiyetin kabul edilmemesi yolsuzudur». Doğru sayamayacağımız bu içtihad, «Fer'i Ceza» mefhumu ile «Emniyet Tedbiri» mefhumunun tefrik edilmemesinden ileri gelmiştir. Şüphesiz 59 uncu madde yalnız asli cezalara değil fer'i cezalara da tatbik edilecektir. Fakat 191 inci maddenin ikinci fıkrasında bahis mevzuu olan «Emniyeti Umumiye Nezareti» fer'i bir ceza değil, sadece Emniyet tetbiridir. Diğer taraftan Yargıtay'ın «Emniyeti Umumiye Nezareti» ni «tedbir kabîlinden» sayan içtihadı ile fer'i ceza sayan buradaki içtihadı arasında tenakuz mevcuttur.

A. ölüm cezası: Cezayı Azaltıcı Takdiri Sebebin kabulü halinde ölüm cezası yerine otuz sene Ağır Hapis cezası verilir. Takdiri Sebeblerle ölüm cezasının ağır hapse tahvili halinde emniyeti umumiye nezareti de tatbik olunur (TCK m. 32).

B. MÜEBBED AĞIR HAPİS: Cezayı Azaltıcı Sebeblerin kabulü halinde Müebbet Ağır Hapis yerine yirmi dört sene Ağır Hapis hük-molunur. Eğer kanunda yazılı Cezayı Azaltıcı hususî bir sebep ile takdiri Sebep içtima ederse, müebbed cezanın hususî sebebe ait olan kanun hükmü dairesinde evvelâ muvakkat bir cezaya çevrilmesi ve bundan sonra da cezanın altıda birinden üçte birine kadarının indirilmesi lâzımdır.

C. DİĞER CEZALAR: Cezayı Azaltıcı Takdiri Sebeblerin kabulü halinde, ölüm ve müebbet Ağır Hapis cezalarından gayri cezaların altıda birinden üçte birine kadarı indirilir.

Meyhaz Kanun «diğer cezalar»ın altıda birinin indirileceğini beyan etmektedir. Kanunumuz böyle sabit bir ölçü kabul etmemek ve cezanın altıda birinden üçte birine kadarının indirileceğini kabul

etmek suretiyle Takdiri Sebeblerin, hadiselerin hususiyetlerine daha kolaylıkla uydurabilmesini temin etmiştir. Bu sebeble Meyhaz kanunundan Kanunumuzun ayrılmış olması yerindedir. Esasen Meyhaz Kanununun sabit bir tenzilât nisbeti kabul etmiş olması, İtalyan müellifleri tarafından tenkit edilmiştir (21).

Müebbeden Amme hizmetlerinden mahrumiyet cezasının Takdiri Sebeblerle azaltılmasına imkân yoktur. Her ne kadar 59 uncu maddede kullanılan «diğer cezalar» tabirlerine «amme hizmetlerinden müebbet memuiyet» cezası dahil olabilirse de, müddeti olmayan bu cezanın altında birinden üçte birine kadarının indirilmesi mümkün değildir. Kanunun, ölüm cezası hakkında bile, Takdiri Sebeblerle indirme yapılmasını kabul etmesine mukabil, amme hizmetlerinden müebbet memnuiyet cezasından indirme yapılması imkânını vermemiş olmasının sebebi anlaşılmamaktadır. (22).

59 uncu maddedeki «diğer cezalar» tabirine «nisbî para cezaları» dahildir. Cezayı Azaltıcı Takdiri Sebeb mevcut ise yargıç nisbî para cezalarının da altında birinden üçte birine kadarını indirir. Yargıtay «nisbî para cezalarından takdire bağlı hafifletici sebeblerle, bu cezaların hapse çevrilmesinde nazara alınmak şartı ile, tenzilât yapılması lâzım geleceği» fikrindedir (23). Takdiri Sebeblerle nisbî para cezalarının, ancak hapse çevrilmesi bahis mevzuu olunca azaltılması ve diğer hallerde azaltılmaması sebebini izah etmek, zannımıza göre, imkânsızdır. Nisbî para cezaları yalnız aşağı ve yukarı haddi olmayan ve diğer hususlarda para cezalarından ayrılık göstermeyen bir cezadır. Bu sebeble Cezayı Azaltıcı Takdiri Sebebin bunlara, hapse çevrilmeleri bahis mevzuu olmayan hallerde de teşmili 59 uncu maddenin mutlak ifadesine daha uygundur.

Cezayı Azaltıcı Sebeblere binaen cezanın indirilmesi, cezaların içtimandan evvel yapılmalıdır. İçtimadan sonra husule gelen cezanın Takdiri Sebeblerle indirilmesi doğru değildir. Çünkü Cezayı Azaltıcı Takdiri Sebeb her suçta doğrudan doğruya bağlı bir sebebdir.

59 uncu maddedeki nisbet dahilinde kalmak şartı ile, cezadan yapılacak indirme miktarının takdiri hükmü veren mahkemeye aittir (24).

(21) Ezcümle Manzini n. 380; Majno 275.

(22) Bu mesele hakkında bk. Manzini n. 375

(23) CGK 20.12.943 e. 97 k. Ad. derg. 944 ilâve s. 3

(24) Yargıtay içtihadı hakkında bk. Köseoğlu TCK m. 59.